



KRANJSKA MLADINA PROTESTIRA — Občinska konferenca Zveze socialistične mladine Slovenije Kranj je organizirala v sredo dopoldne na Trgu revolucije v Kranju protestni shod kranjskih učencev in dijakov, na katerem so protestirali zoper raznarodovalno politiko in nasilje nad Slovenci na Koroškem. Mladim je najprej govoril sekretar občinske konference ZSMS Kranj Andrej Lapanja, protestno izjavo pa je v imenu mladih kranjske občine prebrala dijakinja Srednje ekonomske šole iz Kranja Bernarda Oman. (jk) — Foto: F. Perdan

Leto XXIX. Številka 73

Ustanovitelji: občinske konference SZDL Jesenice, Kranj, Radovljica, Škofja Loka in Trzin — Izdaja CP Glas Kranj. Glavni urednik Igor Slavec — Odgovorni urednik Albin Učakar

GLAS

Kranj, petek, 17. 9. 1976
Cena: 2 dinarja

List izhaja od oktobra 1947 kot tednik, od januarja 1958 kot poltednik, od januarja 1960 trikrat tedensko, od januarja 1964 kot poltednik ob sredah in sobotah, od julija 1974 pa ob torkih in petkih.

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

Ruševine v breginjskem kotu, Benečiji, Karniji . . .

Ko je že vse kazalo, da se je življenje tri mesece in pol po katastrofalnem potresu 6. maja letos normaliziralo in so se prebivalci s prizadetih območij pospešeno pripravljali na zimo, je prišla nova nesreča. Tokrat ni tako kot prvič prišla čez noč, ampak je zmotila nesrečne ljudi sredi dela. V soboto nekaj pred pol sedmo popoldne se je ponovno stresla zemlja, da bi uničila še tisto, kar je spomladi ostalo, in tisto, kar so ljudje s trudom ponovno uredili. Vendar še ni bilo dovolj. V sredo ob 4.15 so seizmološke naprave zabele-

žile nov močan potres devete stopnje po Mercallijevi lestvici. Najmočnejše po šestem maju pa se je streslo v sredo ob 10.21. Ta potres je v epicentru pod goro Sveti Simon v severovzhodni Italiji, približno 10 km jugovzhodno od epicentra majskega potresa, dosegel jakost 9,5 stopnje po Mercalliju, v Breginju 8, v Tolminu 6 in v Ljubljani 5 stopnje. Zadnji močnejši sunek je bil zabeležen v sredo ob 12.11, ki je imel v centru moč 7. stopnje in v Ljubljani moč 3. stopnje. Skupaj so

do srede popoldne zabeležili od prvega sunka naprej že 265 potresov.

NAJHUJE V BREGINJSKEM KOTU

V naših obmejnih krajih potres k sreči ni zahteval smrtnih žrtev, nekaj ljudi pa je bilo laže ranjenih. Kljub temu pa je v vaseh tolminske občine spet zavladala prestrašenost in pobitost, saj je gmotna škoda velikanska. Po informaciji republiškega štaba za civilno zaščito so spet najbolj poškodovane breginjske vasi, predvsem pa vasi Podbela in Breginj, kjer skoraj ni več stavbe, ki bi se dala popraviti. Težko so prizadeti tudi nekateri predeli občin Nova Gorica in Idrija, manjša škoda pa je tudi na Gorenjskem. Tokrat so potres močno občutili tudi na Koroškem, vendar o večji škodi še ni poročil.

GROZA V BENEČIJI IN FURLANJI

V Furlaniji, slovenski Benečiji in Karniji je še huje. Vasi, kot so Majano, pod to vasjo na vznožju gore Sveti Simon, naj bi bil epicenter potresa, mest Artegna, Gemona, Buje, Gumin, Carnia, Lusevera, Tarcent, Venzona, Resuitta in številnih drugih sploh ni več. Ni več zidanega prostora, kamor bi se ljudje lahko zatekli. Povsod same ruševine in brezdomeci. Prav nobenega upanja nimajo, da bi se pred zimo lahko še kaj naredilo. Zato je italijanska vlada sklenila, da bo začasno izselila vse področje Furlanije — Julijske krajine. V sredo so že začeli seliti prizadete prebivalce iz Furlanije, v četrtek so nadaljevali v slovenski Benečiji in Karniji. Brezdomeci preseljujejo v letoviške kraje ob jadranski obali, kjer bodo počakali pomlad. V tem času naj bi pripravili vse potrebno za obnovitev porušenihi vasi in mest in za obnovitev življenja v njih.

PONOVI POTRESI PRESENETI TUDI STROKOVNJAKE

Po mnenju sodelavcev geofizikalnega observatorija v Ljubljani so sedanji potresi s strokovnega stališča popolno presenečenje. Seizmološka statistika namreč ne beleži zaporednih potresov tako velike jakosti. Po potresu 6. maja je bilo pričakovati, da se bo zemlja umirila. Vse kaže, da ni bilo tako in da se je na vzporednih prelomih zemlje aktivirala energija in zato je namesto umiritve prišlo do ponovnih močnih potresnih sunkov. Takšnega primera do sedaj v Evropi še ni bilo.

POMOČ PRIHAJA PREPOČASI

Takoj po katastrofalnem potresu 6. maja so slovenski sindikati pozvali vse delovne ljudi, da bi za prizadete prebivalce v Posočju prispevali enodneveni zaslužek, in to čimprej, ker bodo s hitro pomočjo lahko veliko več pomagali. Čeprav je prva pomoč po potresu, ko so v

Nadaljevanje na 16. strani

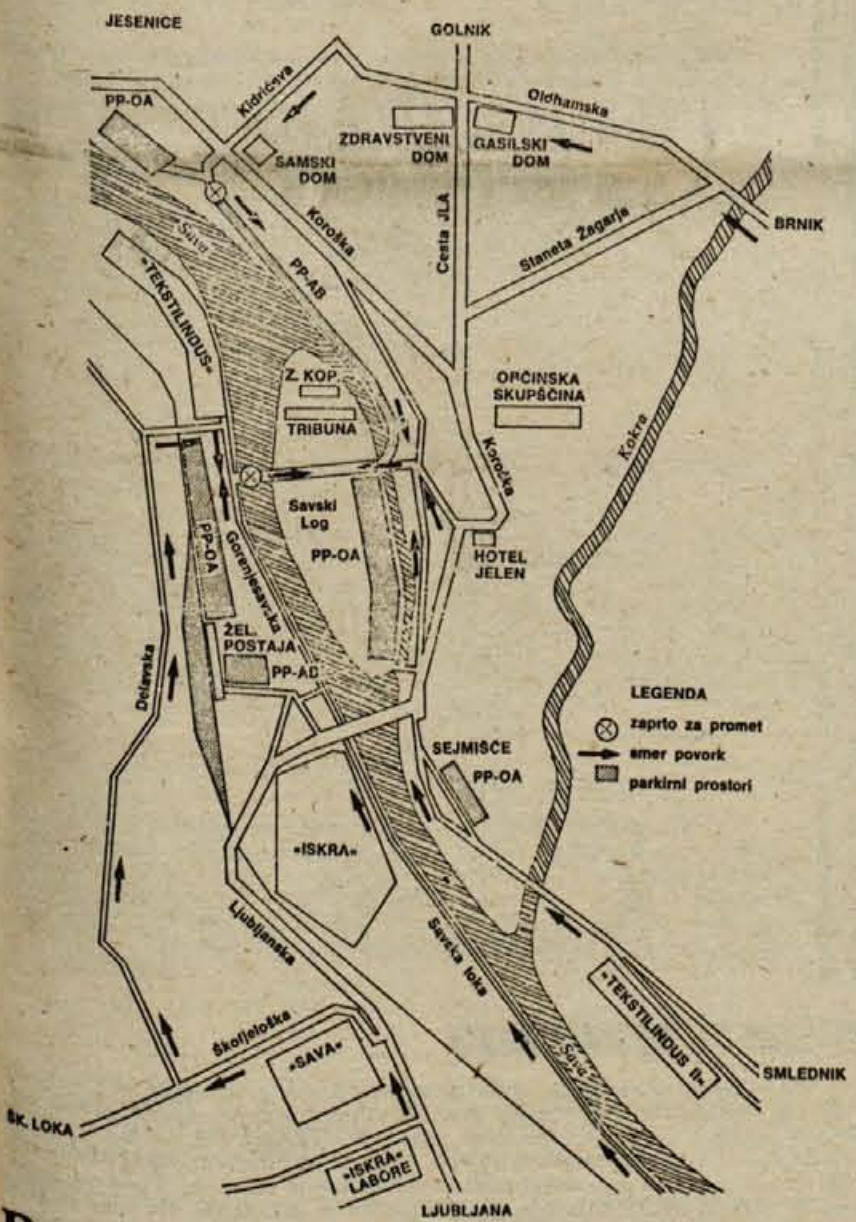
Delovnim ljudem in občanom

Potres, ki je 6. maja prizadel Posočje, je terjal od vseh delovnih ljudi in občanov Socialistične republike Slovenije in Jugoslavije, zlasti pa od delovnih ljudi na prizadetih območjih, veliko naporov, da so bili v sorazmerno kratkem času ustvarjeni najnujnejši pogoji za življenje in delo na prizadetem območju. Potresni sunki v zadnjih dneh pa so ponovno povzročili veliko škodo, zato je potreben pri odpravljanju posledic potresa v Posočju dodaten napor naše celotne družbene skupnosti, ki mora v najkrajšem času zagotoviti pogoje za prezimitev prizadetega prebivalstva.

Izvršni odbor predsedstva republiške konference SZDL Slovenije zato poziva vse delovne ljudi in občane, da se pospešeno vključijo v akcijo za čimhitrejšo odpravo posledic potresa. Akcija zbiranja sredstev enodnevnega zaslužka poteka prepočasno, saj je do sedaj zbranih le polovica predvidenih sredstev. Ker pa je škoda po zadnjih potresnih sunkih veliko večja od prvotne, je potrebno z učinkovito družbenopolitično aktivnostjo zagotoviti, da bo solidarnostno zbiranje sredstev za odpravljanje posledic potresa v Posočju tako v TOZD kakor tudi v krajevnih skupnostih dosledno in čimhitreje končano.

Izvršni odbor predsedstva RK SZDL Slovenije ugotavlja, da so razmere na območju, ki so ga prizadeli ponovni potresni sunki, resne, saj je materialna škoda velika, neposredno pa je ogroženo tudi življenje ljudi.

Zato izvršni odbor poudarja, da morajo ob tej naravni nesreči vsi delovni ljudje in občani izpolniti svojo človeško dolžnost in ponovno izpričati svojo solidarnost, vse družbenopolitične skupnosti, samoupravne interesne skupnosti in TOZD pa z vso resnostjo in polno odgovornostjo nadaljevati z uresničevanjem obveznosti, ki smo jih sprejeli maja. Vključiti se morajo tudi v vse akcije, ki jih bodo za čimhitrejšo normalizacijo življenjskih in delovnih pogojev v Posočju vodili Izvršni svet Skupščine SRS ter drugi organi in organizacije.



Parkirnih prostorov bo dovolj

Med proslavo 40-letnice stavke tekstilnih in gradbenih delavcev Slovenije, ki bo jutri ob 11. uri v Savskem logu v Kranju, bo od 8. ure dalje zaprta za ves promet nova obvoznica. Tranzitni promet bo tekkel po Koroški in Ljubljanski cesti, to je po stari cesti skozi Kranj. Ker pričakujejo, da se bo veliko udeležencev pripeljalo na proslavo s svojimi avtomobili, so organizatorji poskrbeli za več velikih parkirnih prostorov. Parkirni prostori za avtomobile bodo pri samskem domu SGP na Zlatem polju, za sejmiščnimi halami v Savskem logu, pri železniški postaji v Kranju, na sejmišču v Savski loki in po potrebi še na prostoru Javnih skladišč. Za avtobuse, ki bodo pripeljali z Gorenjske, Kamnika in Domžal, bo pripravljen prostor na obvoznici, za avtobuse iz Ljubljane in iz Škofje Loke na železniški postaji in med skladišči ter za avtobuse iz Smlednika na sejmišču. Promet bodo pomagali usmerjati miličniki, za red na parkiriščih pa bodo skrbeli posebni reditelji — prostovoljni in poklicni gasilci iz Kranja.

Ob 11. uri v Savskem logu

Jutri ob 11. uri se bodo v kranjskih tovarnah oglasile sirene in bodo, tako kot leta 1936 začetek štrajka, naznanile začetek osrednje slovenske proslave ob 40-letnici velikih stavk tekstilnih in gradbenih delavcev Slovenije. Proslava bo v Savskem logu v Kranju in organizatorji pričakujejo, da se je bo udeležilo več deset tisoč ljudi in med njimi mnogi udeleženci stavk leta 1936.

Po odlomku iz Cankarjevega Kurenta, ki ga bodo recitali člani kranjskega gledališkega centra in Prešernovega gledališča, in ko bo izzvenela Varšavjanka, ki jo bodo zapeli združeni pevski zbori, bo udeležence proslave pozdravil predsednik republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije Janez Barborič. On bo besedo predal slavnostnemu govorniku predsedniku CK ZKS Francetu Popitu.

Sledil bo kulturni program, v katerem bodo združeni pevski zbori in recitatorji izvajali revolucionarne in delavske pesmi. Pesmi in recitacije bodo povezovali kronisti z opisi revolucionarnih dogodkov izpred 40 let. Osrednja točka kulturnega programa bo odlomek iz kantate Radovana Gobca Splavarji na ognjeni reki, ki jo bodo ob spremljavi godbe milice iz Ljubljane zapeli mešani pevski zbor Slavček in Svoboda II iz Trbovelj, France Prešeren iz Celja in Angel Besednjak iz Maribora. Združene pevske zборе, ta veliki zbor bo sestavljalo več kot 1000 pevcev iz vse Slovenije, pa bo spremljala Delavska godba iz Trbovelj.

Scenarij za proslavo je pripravil Doro Hvalica, pevcem in godbenikom bo dirigiral Radovan Gobec, scena je narejena po zamisli Saša Kumpa, oblikovalec bo Aleksander Močnik, režiser prireditve pa bo Jože Vozny. L. B.

V današnji številki priloga

ob 40. obletnici stavke tekstilnih in gradbenih delavcev Slovenije

Naročnik:



Festivalski spored v kinu Center

SOBOTA, 18. SEPTEMBRA, OB 16. URI:

Borbenost (češki, črno-beli). Dokumentarni film o najboljšem češkem rokoborcu, ki redi v domači vasi golobe. Po njegovih zmagah je nogomet med mladino čez noč pozabljen, vse se navdušuje le še za rokoborbo. Na svetovnem prvenstvu v Minsku je bil Čeh »sam« srebrni, verjetno pa bo še posegel po zlatu, tako kot je na olimpiadi v Münchnu.

Azijske igre (iranski, barvni, dolgometražni). Iran je bil prizorišče sedmega srečanja športnikov azijskega kontinenta, kjer so se ob najmodernejših športnih objektih merili mladi športniki azijskih narodov.

SOBOTA, 18. SEPTEMBRA, OB 20. URI:

Boj za sekunde (franc. barvni). Film o garanju veslačev na filmsko učinkovit način pripoveduje o treningih in tekmovanjih tega vodnega športa.

Dobrodošli v Iraku (barvni, iranski). Zivopisna predstava te pri nas malo znane dežele.

Na krilih vetra (barvni, ameriški). Film o novem drznem športu - jadranju z zmaji, tehniki, privlačnostih in tudi nevarnostih tega drznega športa.

Bandama 75 (barvni, francoski). Dokumentarec o afriškem avtomobilskem rallyju, enem najzahtevnejših v svetu sploh.

Drsanje, šport in umetnost (barvni, švicarski). Film o baletnem plesalcu in umetnostnem drsalcu postavlja vprašanje, kje se konča šport in začneja umetnost.

Šesti igralce (barvni, jug.). Duhovit portret znanega jugoslovanskega košarkarskega trenerja Lazara Lečića.

Bolgarska jesen (barvni, bolg.). Prikaz še vedno s folklornim izročilom živeče vasi in modernega mesta v Bolgariji.

NEDELJA, 19. SEPTEMBRA, OB 10. URI:

Smuk (barvni, kanad.). Filmski zapis o najboljših smukačih.

Anna, sestra Jany (češki, barvni).

NEDELJA, 19. SEPTEMBRA, OB 20. URI:

Karibi, svet zase (barvni, karibski). Zgovorna predstavitev eksotičnih otokov v Karibskem morju.

Tarkwondo (barvni, juž. korejski). Zapis o nenavadnem športu doma na Karibih.

Po svoje (barvni, amer.). Stari šport ne zadošča več, izmišljamo se vedno nove discipline, kot je na primer hot dog - vragolije na snegu.

Pustinjska ladja (barvni, jug.). Turistično informativni zapis - pravzaprav potopis.

Srebrna vesla (barvni, egip.). Veslaško tekmovanje na Nilu v senci starodavnih templjev.

Dvig (barvni, sovj.). Film o dvigalnih uteži, o njihovih telesnih in duševnih naporih.

Vrnitev (črno-beli, madž.). Film o vrnitvi v življenje in šport, ki ga je po hudi prometni nesreči dosegel z velikim uspehom madžarski rokoborec.

PONEDELJK, 20. SEPTEMBRA, OB 16. URI:

Leipzig (barvni, vzh. nem.). Zapis o tem trgovsko močnem mestu, prizorišču mednarodnih sejmov.

Leteči angeli (barvni, angl.). Film o štirih mojstricah padalskega športa.

Oh Clydu (barvni, angl.). Škotski turistični film.

Izglede atletski (barvni, jug.).

Zadnja dirka (barvni, jug.).

PONEDELJEK, 20. SEPTEMBRA, OB 20. URI:

Močnejši od morja (barvni, jug.). Dokumentarni portret znanega plavalca maratona Veljka Rogošiča.

Šport v cirkusu (barvni, švic.). Film o gimnastiki, ki je osnova in izhodišče cirkuske atrakcije.

Kaplja in kamen (barvni, jug.). Film o nedavno odkriti izredni podzemeljski jami med Prištino in Uroševcem.

Jack Rabgit (barvni, kanad.). Portret pobudnika kanadskega množičnega smučarskega športa.

Skoki v vodo (barvni, sovj.). Bolj vzgojni in strokovni film o skokih v vodo.

Svila in dim (barvni, amer.). Film o pogumnih in spretnih padalcih.

Lago Maggiore (barvni, švic.). Film o turistično športnih doživljajih ob jezeru.

Festival: splet športa in turizma

V sredo zvečer se je s slovesno otvoritvijo v Kranju začel letos že šestič mednarodni festival športnih in turističnih filmov, tokrat pod pokroviteljstvom sozd Slovenijalesa. Na letošnji filmski predstavi športnih in turističnih filmov iz proizvodnje zadnjih dveh let sodeluje 33 dežel. Selektorska komisija je imela težavno delo, da je iz okoli 3000 ur trajajočega programa, kolikor trajajo vsi poslani filmi, izbrala program, ki po besedah Stanke Godničeve, predsednice selektorske in programske komisije in filmske kritičarke, predstavlja obenem tudi trud komisije, da bi uravnotežila tako športni kot turistični del filmskega prikaza. Pri tem je razveseljivo, da

je v primeri s preteklimi leti opazen velik premik glede turističnega filma, saj so le-ti napravili velik korak naprej od poprejšnjega razgledniškega filma do sedanjega, ki je takšen, da sodobnega človeka zamika k rekreaciji v okolju, ki jo takšen film prikazuje. Športni filmi letošnjega festivala pa so paleta prikaza od vedno atraktivnega filma o posameznem športu do filmov, ki propagirajo množičen šport - rekreacijo in teh smo v resnici lahko tudi zelo veseli.

Prav presenetili so po besedah selektorja tudi filmi iz držav v razvoju, saj sodelujejo tako Kuba, Karibi, Zaire, Indija, Egipt in druge.

Zanimivo je, da se dolžina filmov s športno in turistično tematiko daljša: tako je poprečna dolžina letošnjih filmov med 20 in 25 minutami. To po drugi strani pomeni, da ti filmi niso več v toliki meri kot poprej namenjeni za prikazovanje v kinematografih pred igranimi filmi, pač pa vse bolj postajajo domena televizijskega medija. Občutek, da športni in turistični filmi postajajo vse bolj televizijski, potrjuje tudi dejstvo, da jih vse bolj snemajo televizijske hiše. Tak povsem televizijski je tudi letošnji slovenski festivalski prispevek, saj je od vse slovenske filmske produkcije poslala filme le ljubljanska TV. Nasploh je tudi ves jugoslovanski prispevek šestemu kranjskemu festivalu dokaj skromen, saj je hrvaška filmska proizvodnja poslala 2 filma, prav toliko tudi makedonska in srbska.

Tako. Filmska kulturna prireditelj je uspešno startala kljub že kroničnim finančnim težavam, kot so poudarili na tiskovni konferenci za novinarje, ki puste kranjski festival posebno zadnja leta. Organizatorji - zagnani cineasti še posebej pričakujejo podporo mesta samega, saj bi po dosedanjem odzivu in razumevanju razumeli, da festival Kranj še ni »posvojile«.

L. M.

Dan finske kinematografije

Mednarodni festival športnih in turističnih filmov v Kranju letos uvaja novost v svoj program. V petek, 17. septembra, bo ob 20. uri v kinu Center predvajan izbor filmov iz finske filmske produkcije: na ta način naj bi kranjskemu in slovenskemu občinstvu predstavili pri nas manj znane kinematografije, Finski pa je pripadla ta čast, da njeno kinematografijo preko celuloidnega traku kot prvo v tem programu tudi spoznamo. Med dokumentarnimi, risanimi in igranimi filmi v petkovem sporedu, ko ne bo festivalskih filmov, sta še posebej zanimiva dva filma, in sicer igrani film Zmaga veterana; glavno vlogo v filmu igra Tapio Rautavaara, zmagovalca v metu kopja na olimpiadi v Londonu leta 1948 (proizvodnja 1955). Prav tako bo zanimiv tudi dokumentarni film o olimpijskih igrah v Helsinkih (proizvodnja 1974). Finsko filmsko prireditev v Kranju spremlja tudi finska delegacija, ki jo vodi ambasadorka Finske v Jugoslaviji Eeva Kristina Forsman.

Nagrada najbolj športnemu filmu

V Kranju je že tradicija, da francoski minister za šport in mladino podeli najboljšemu športnemu filmu mednarodnega festivala svojo nagrado Cl. DALC Pierre de Coubertin. Film, ki mora vsebovati duh očeta olimpijskih iger moderne dobe, bo izbrala posebna mednarodna žirija, v sestavi: Jean Dury, Marjan Ciglič, Görgy Karpati, Jože Pogačnik in Ana Zloderwa. Društvo slovenskih filmskih delavcev pa bo letos tretjič podelilo nagrado najboljšemu snemalcu filma prikazanega na festivalu. Nagrado Metod Badjura podeljujejo v spomin na pionirja slovenskega filma.

Uradna žirija festivala

Od začetka tega tedna je uradna festivalska žirija gledala in ocenila filme, ki jih je za predvajanje na festivalu izbrala selekcijska komisija in jih seveda uvrstila v uradni del programa. O festivalskih nagradah najboljšim filmom bo letos odločala takale žirija: Antoine Bordier (Švica), predsednik žirije Kiril Cenevski (Jugoslavija), Goran Paskaljević (Jugoslavija), Kirsti Petajanen (Finska) in Vječeslav Tihonov (Sovjetska zveza).



Več filmov na festivalu kot tale zahodnonemški »Ikarus« se ukvarja z novim športom - letenje z zmaji.



Padajoči angeli je angleški barvni film o štirih pogumnih padalcih.



Pokrovitelj letošnjega šestega festivala športnih in turističnih filmov je sozd Slovenijales. V imenu tega kolektiva je festival na slavnostni otvoritvi pozdravil predsednik poslovnega odbora sozd Slovenijales proizvodnja in trgovina dipl. ing. Franc Razdevšek. Na sliki je predstavnik pokrovitelja (levi) z direktorjem festivala Draganom Jankovičem. - Foto: J. Zaplotnik



Predsednik upravnega odbora festivala Anton Miklavčič je v svojem nagovoru poudaril prispevek mednarodnega festivala k vzbujanju vsesplošnega zanimanja za šport zlasti mladine. Foto: J. Zaplotnik



Filme, uvrščene v uradni del festivala, ocenjuje mednarodna žirija, v kateri so ugledni filmski delavci. Del žirije je prisostvoval tudi tiskovni konferenci v sredo pred pričetkom festivala. V žiriji tokrat sodeluje tudi Vječeslav Tihonov iz SZ, ki se ga televizijski gledalci gotovo spominjajo kot Sierlita iz nadeljevanke 17 trenutkov pomladi. - Foto: J. Zaplotnik

ZAHVALA

Ob smrti mojega dragega očeta

Avgusta Smoleta

se zahvaljujem vsem sorodnikom, sosedom in znancem za izraze sožalja in poklonjeno cvetje. Posebno zahvalo izrekam Lovski družini Udin boršt, Lovski zvezi Slovenije, Zvezi borcev za severno mejo ter pevcem za častno spremstvo, poklonjeno cvetje in poslovilne besede.

Vsem, ki ste ga spremili na zadnji poti, iskrena hvala.

Sin z družino.

Kranj, 15. septembra 1976

ČP GLAS KRANJ

Poslovni odbor ČP Glas Kranj

objavlja

razpis štipendije za šolsko leto 1976/77:

1 štipendija na visoki šoli za politične vede in novinarstvo

Kandidati naj v 15 dneh od dneva objave vložijo na zgornji naslov pismene prošnje na obrazcu DZS 1,65 »prošnja za štipendije«. K prošnji morajo priložiti potrdilo o premoženjskem stanju družine, izjavo kandidata, da ne prejema štipendije pri drugem štipenditorju in overjen prepis zadnjega šolskega spričevala, študentje pa potrdilo o opravljenih izpitih.

Interesenti lahko dobe vse potrebne informacije o podjetju vsako sredo med 14. in 17. uro.

ČP GLAS s.o. Kranj

nesreče

Zaneslo avtomobil

V ponedeljek, 13. septembra, ob 8.30 se je na regionalni cesti Mengeš - Kranj pri odcepu za Zg. Brnik pripetila prometna nezgoda. Voznik osebnega avtomobila Peter Škerjanc (roj. 1957) s Kokrice je vozil proti Kranju. V blagem dvojnem ovinku pri odcepu ceste za Zg. Brnik ga je zaradi neprimerne hitrosti na mokrem in spolzkem cestišču pričelo zanašati po vozišču, tako da je trčil v prednji del osebnega avtomobila, ki ga je iz nasprotne smeri pripeljal Stane Kalčič (roj. 1917) iz Ljubljane. V nesreči sta bila lažje ranjena voznik Kalčič in njegova žena. Na vozilih pa je škode za 20.000 din.

Trčenje

treh avtomobilov

V torek, 14. septembra, ob 14.45 se je na regionalni cesti med Skofje Loko in Kranjem pripetila prometna nezgoda. Voznik osebnega avtomobila Jože Romšek (roj. 1937) iz Loke pri Trziču je vozil proti Skofji Loki. Ko je hotel zaviti v levo na odcep ceste za vas Sv. Duh, je ustavil ob sredinski črti in čakal, da bo cesta prosta, ker je iz nasprotne smeri vozil avtomobil. Za njim pa je v osebnem avtomobilu pripeljal Karel Hribar (roj. 1932) iz Skofje Loke, ki je sklepal, da bo voznik Romšek zavil že prej, zato je z nezmanjšano hitrostjo - okoli 70 km na uro - peljal naprej in zato trčil v stoječi Romškov avtomobil. Le-tega je potisnilo pred avtomobil Dragutina Crnič (roj. 1928) iz Skofje Loke, ki je pripeljal iz nasprotne smeri. Čeprav se je voznik Crnič umikal skrajno desno, trčenja ni mogel preprečiti. V nesreči je bil lažje ranjen sopotnik Ivan Uršič od Sv. Duha, škode na avtomobilih pa je za 30.000 din.

S ponyjem v traktor

V ponedeljek, 13. septembra, ob 18.30 se je v križišču lokalnih cest v vasi Voglje pripetila huda prometna nezgoda. Alojz Rogelj (roj. 1943) iz Voklega se je peljal na pony ekspresu, spredaj na stopalkah za noge pa je peljal še nečaka 6-letnega Metoda Roglja. Pri hiši št. 63 je izza vogala pripelja na cesto in zavijal levo voznik traktorja z obračalnikom Janez Štampihar (roj. 1963) iz Vogelj. Voznik Rogelj ni upošteval, da ima traktor po desnem pravilu prednost in je kljub zaviranju trčil v priključek traktorja. Oba Alojz in Metod Rogelj sta padla in obležala hudo ranjena; šestletni Metod kasneje umrl, Alojz Rogelj pa huje ranjen, ima dvakrat zlomljen čeljust, zdravi se v bolnišnici.

L. M.

ZAHVALA

Po hudi bolezn nas je zapustila naša dobra žena, mama, stara mama, sestra in teta

Ljudmila Krišelj

roj. Naglič

K večnemu počitku smo jo pospremili v torek, 14. 9. 1976, na pokopališče v Preddvoru.

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so nam pomagali v težkih trenutkih, ji podarili cvetje in jo v velikem številu spremljali na njeni zadnji poti.

Posebej se zahvaljujemo dr. Žgajnarju za lajšanje bolezn, g. župniku za opravljeni obred, sosedom iz Francarije za pomoč in vsem ostalim za izraženo sožalje.

Vsi njeni

Zg. Bela, Preddvor, Goriče, 16. septembra 1976

HOKEJSKI KLUB
JESENICEprireja
v nedeljo, 19. septembra v
športni hali pod Mežakloveliko
javno
tomboloDobitki:
avto zastava 101 in
2 avtomobila zastava 750
ter več kot 20 drugih
vrednih dobitkov

Začetek tombole bo ob 14.30

ZAHVALA

Sporočamo žalostno vest, da nas je po dolgi in mučni bolezn za vedno zapustil dragi mož, oče, stari oče, brat in stric

Franc Tičar

Vsem se iskreno zahvaljujemo za pomoč v težkih dneh. Posebna hvala dr. Hriberniku, sosedom, GD Prebačevo, Hrastje, družbenopolitični organizaciji ZRVS Prebačevo, Hrastje, tovarišem iz Dachaua, ZB, Gostinsko trgovskemu podjetju Central Kranj, upokojencem, KZK TOZD Klavnica, sindikalni organizaciji Merkur, godbi na pihala iz Vodice, GD Voklo, Voglje, Trboje, Senčur, g. župniku iz Hrastja, g. kaplanu iz Senčurja, vsem prijateljem in znancem. Hvala tudi predsedniku GD Prebačevo Hrastje tov. Novaku Francu, tov. Petru iz podjetja Central in tov. Slaparju za poslovilne govore ob odprtem grobu. Še enkrat iskrena zahvala vsem, ki ste ga tako številno pospremili na zadnji poti, ter zasuli njegov grob s cvetjem.

Žalujoči: žena Ivanka, sin Tone, hčerka Milena s sinom, hčerka Marta in sin Franci z družinama

Prebačevo, Kranj, Novo mesto, 10. septembra 1976

EMAJLIRANJE
RADIATORJEV V PEČI20-letne izkušnje
garancija do dotrajanosti radiatorjev
cena reklamna

Stranke, katerim sem v preteklih letih radiatorje že emajliral, naj se zglase z morebitnimi reklamacijami. Prevoz po potrebi na voljo.

Ličanje kovinskih izdelkov v peči.
Peter Zupan, Tekstilna 14, Kranj
tel. št. 23-168

Ob nenadni smrti nas je za vedno zapustil oče, stari oče, brat in stric

Jože Jekovec

Prahov ata s Srednje Bele

Pogreb pokojnika bo v petek, 17. 9. 1976, ob 15.30 izpred hiše žalosti na pokopališče v Preddvoru

Žalujoči: sinova Miro in Jože ter hčerki Štefka in Cilka z družinami, hčerki Angelca in Polonca, brata Francelj in Janko ter sestra Manca in ostalo sorodstvo.

Srednja Bela, 16. septembra 1976

PTT delavcem Gorenjske sporočamo, da je umrl

Lovro Logonder

upokojeni pismonoša

Pogreb dragega pokojnika bo v petek, 17. 9. 1976, ob 15.30 izpred hiše žalosti Crni grob 2 na pokopališče v Žabnico.

Vestnega sodelavca bomo ohranili v trajnem spominu.

PODJETJE ZA PTT PROMET KRANJ
TOZD ZA PTT PROMET KRANJ

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega ata in starega ata

Martina Dolenca

Skoblovega ata iz Bukovega vrha

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izraženo sožalje, poklonjene vence in cvetje ter vsem, ki ste ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti. Posebno zahvalo smo dolžni zdravnikom in strežnemu osebju internega oddelka bolnice Golnik ter zdravnikom in strežnemu osebju zdravstvenega doma v Skofji Loki. Posebno pa se tudi zahvaljujemo dr. Šubicu za nesebično pomoč in lajšanje bolečin v času njegove bolezn. Prav lepa hvala lovski družini za spremstvo in pomoč ter za poslovilni govor govorniku ob odprtem grobu. Iskreno se zahvaljujemo za vse tudi gospodu župniku iz Poljan.

Vsem in vsakemu posebej še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: hčerke z družinami.

Bukov vrh, 16. septembra 1976

Vsem sorodnikom in znancem sporočamo, da nas je po dolgi in hudi bolezn za vedno zapustila hčerka, sestra, stara mama, teta in sestrična

Milka Gašperlin

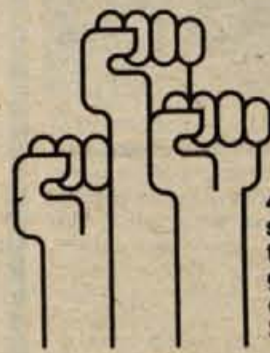
Pogreb drage pokojnice bo v soboto, 18. 9. 1976, ob 16. uri v Senčurju.

Žalujoči vsi njeni.

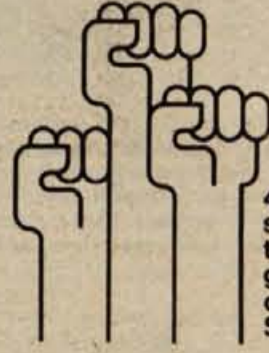
Senčur, 16. septembra 1976

1936 1976

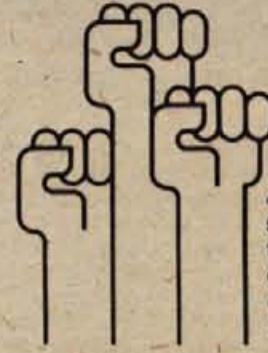
40 LET



40 letnica
stavk
tekstilnih in
gradbenih
delavcev
Slovenije



40 letnica
stavk
tekstilnih in
gradbenih
delavcev
Slovenije



40 letnica
stavk
tekstilnih in
gradbenih
delavcev
Slovenije

Stavka — velika šola ljudskih množic

»Prav je, da se obletnic, kot je bila velika stavka tekstilnih delavcev v Kranju in Sloveniji pred 40 leti, posebej spominjamo tudi danes. Mlade generacije prihajajo, stvari se menjajo in take stvari se rade pozabijo; posebno še, ker delavskemu razredu danes takšnih borb ni treba več voditi, ko je delavec svoboden in gospodar proizvodnih sredstev...«

(Iz govora Franca Leskoška-Luke na proslavi ob 20-letnici tekstilne stavke v Kranju in pogovora z njim pred bližnjo proslavo ob 40-letnici velike stavke v Kranju.)



»Tovariš Leskošek, vi ste bili od 1934. do 1936. leta predsednik Splošne delavsko strokovne zveze — rdečih sindikatov. Kako danes ocenjujete razmere pred začetkom stavkovnih gibanj v Sloveniji in takratni Jugoslaviji?«

»Tekstilna industrija v stari Jugoslaviji je bila med najbolj favoriziranimi, vendar jo je upravljal tuji kapital. V Sloveniji, kjer se je tekstilna industrija najbolj razvila, je bilo 1926. leta zaposlenih v njej 5000 delavcev, leta 1930 že okrog 9000 in 1935. leta okrog 15.000 delavcev in delavk. Tuji kapital je v cenene in slabe objekte postavil stare stroje. Delovni pogoji niso urejeni in glede tega je bila takrat v Sloveniji prava anarhija. Mezde so bile nizke in so znašale na primer 1,5 do 4 dinarje na uro, ponekod pa celo samo dinar. Osemurni delovni čas ni držal in delavci so bili nenehno izpostavljeni šikanam, odpustom, kaznim, nesocialnim postopkom in grobemu kršenju zakonodaje.

Takratni proletariat, ki je izšel iz kmečke zemlje, je bilo težko organizirati. Ni bilo razredne zavesti. Šele, ko je velika gospodarska kriza prizadela delavstvo in široke ljudske množice v Jugoslaviji, so bile vse glasnejše zahteve za kruh in pravico. Tako so se v svetu kakor v Jugoslaviji in tudi v Sloveniji začela stavkovna gibanja. Evropske in domače reakcije se je začel že takrat lotevati paničen strah.

V Sloveniji se je začel stavkovni val 1933. oziroma 1934. leta. Z razvojem stavk rudarjev, kovinarjev, lesnih delavcev, tramvajskih uslužbencev in drugih je rasel borbeni polet delavcev. Tekstilno delavstvo v Sloveniji se je že jeseni 1935 začelo pripravljati na mezno borbo. 15.000 delavcev je zahtevalo izboljšanje svojega ekonomskega položaja, povišanje plač, 8-urni delovni čas in ureditev delovnih odnosov. Taktično zavlačevanje podpisa kolektivne pogodbe pa je iz dneva v dan bolj razburjalo in večalo nezadovoljstvo.

Zborovanje v Kranju 10. avgusta 1936 je potekalo v velikem razburjenju in delavci so zastopali stališče, da ne bodo izbirali sredstev za obrambo svojih interesov. Sklep o stavki takrat sicer ni bil sprejet. Zaradi dolge priprave in oportunističnega stališča v mezni borbi so delavci zgubili zaupanje v centralni tarifni odbor. Hkrati pa so iz izkušnj drugih vedeli, da je stavka učinkovita le, če je nenadna, celovita in ostra. Takrat je delavstvo in gibanje že vodila komunistična partija.

»Do stavke je potem prišlo 20. avgusta ob 13.50 v kranjski Jugočeški, Jugobruni in Inteksu. Hitro pa se je razširila tudi po Gorenjski in Sloveniji. Kako ocenjujete takratno borbo delavcev?«

»Simpatije velikega dela javnosti so bile takrat na strani delavcev. Materialno so stavekajoče podpirali kmetje, obrtniki in tudi nekateri mali trgovci. Ta podpora je manifestirala enotnost delovnih ljudi — delavca, kmeta in poštenih plasti srednjih slojev. In prav ta enotnost je imela tudi kasneje v NOV odločilen pomen.

Stavka je bila sicer s silo zdrobljena, vendar so delavci izšli iz nje kot moralni zmagovalci. Dobili so bogato izkušnjo, da se mora boj za ekonomske zahteve povezovali z bojem za ljudsko oblast — za revolucijo. Stavka je namreč imela strogo razredno-politični značaj. To je bil oster boj med delavci in kapitalisti ter reakcionarnimi oblastniki. Bil je to prvi boj za ekonomske in politične pravice in zato so se tako podjetniki kot oblast takrat morali pokazati v pravi luči.

Bila je to velika šola ljudskih množic. Vplivala ni le na delavce, ampak na vse sloje. Skovala je enotnost in prijateljstvo med kmeti in srednjimi sloji. Na čelu tej fronti pa je potem vse bolj stopal delavski razred pod vodstvom komunistične partije.

Mnoge voditelje stavke smo potem srečali na vodilnih mestih v NOV in revoluciji. Ob tem velja še posebej poudariti borbenost in zavednost delavk, ki so se v boju z ramo ob rami s tovariši borile za pravice delavcev in za zmago. Mnogi so darovali svoja življenja v NOV. Toda naša revolucija je potem pometla izkoriščevalske kapitaliste, priganjače, zloglasna sodišča, krvava žandarstva in mučitelje.

**Rdeča beseda,
zrno ob zrnu,
v duši trpeči
ti je vzkalila
in rdečo pšenico,
v rovih pod zemljo,
ob plavžih in strojih,
ozarah železnih,
je obrodila**



Tole skupinsko fotografijo, ki je bila posneta pred 40 leti, nam je prinesla Marija Zontar iz Tavčarjeve ulice 4 v Kranju, ki je takrat delala v Jugobruni. Pravi, da jih kar precej pozna, vendar se ne spominja imen. Tako je povedala, da je harmonikar na sliki Benedik iz Stražišča, četrti od leve proti desni (sedi) je menda nekdo iz Senčurja, možakar na konju pa je bil takrat tovarniški hlapec Matevž.

Velika tekstilna stavka 1936

Položaj delavcev in kmetov je bil iz leta v leto težji

Svetovna gospodarska kriza, ki je trajala od leta 1929 do leta 1933, je močno prizadela tudi Jugoslavijo. Položaj delavcev in kmetov se je v tem času še močno poslabšal. Prvi povojni gospodarski vzpon je upadel in posledice so kapitalisti in buržoazna oblast v celoti prevzeli na delovnega človeka. Položaj pa je še slabšalo dejstvo, da so imeli v Jugoslaviji vodilni vpliv tuji kapitalisti. Od skupne vrednosti proizvodnih sredstev, ki je leta 1936 znašala 13 milijard in 351 milijonov dinarjev, je bilo v tujih rokah več kot polovico tovarn, strojev in surovin.

Da bi pri nas vloženi kapital prinašal čimveč dobička, so lastniki tovarn najemali tuje »nepogrešljive« strokovnjake, ki so bili največkrat le brezobzirni priganjači. Za svoje delo so prejemali nekajkrat višje plače kot naši ljudje na enakih ali podobnih delovnih mestih. V letih pred drugo svetovno vojno je bilo v Jugoslaviji zaposlenih več kot 140.000 tujcev, med njimi največ Čehov, Italijanov, Rusov in Avstrijcev.

Nič boljši kot položaj delavcev v tem času, ni bil položaj kmetov. 3 milijone 381.000 kmetij je imelo letno manj kot 1000 dinarjev dohodka. Majhna kmečka gospodarstva niso imela sredstev za izboljšanje obdelovalne zemlje, za davke in največkrat še za primerno življenje ne. Kmetje so se morali zadolževati in prezdolženost kmetov je postala državni problem. V Sloveniji je bilo v tem času poprečno 28 kmetij mesečno prodanih na javnih dražbah.

Vse to pa je večalo brezposelnost. Leta 1936 je bilo na Jugoslovanski borzi dela registriranih 491.000 nezaposlenih, približno toliko državljanov brez dela pa se na borzo sploh ni javilo. V tekstilni industriji je bilo sorazmerno manj brezposelnih kot v drugih panogah. Kriza je sicer zavrla njen razvoj, ki se je začel v drugi polovici 1920. leta. Ko pa je leta 1933 kriza popustila, se je tekstilna industrija začela pospešeno razvijati, vendar kapitalisti niso izboljšali mezd in s tem položaja delavcev. Nasprotno! Realna mezda je začela leta 1930 padati in je nepretrgoma padala več let.

V tem času so jugoslovanski tekstilni delavci zaslužili poprečno po 3,95 dinarja na uro, delavke pa 2,75 dinarja. V Sloveniji je bila poprečna mezda tekstilnega delavca nekoliko višja. Moški so zaslužili 4,06 dinarja na uro in ženske 3,06 dinarja. Od tega je 580 delavcev zaslužilo manj kot 1,50 dinarja in 630 delavcev manj kot 1,80 dinarja na uro. Ponekod in posamezniki pa še veliko manj.

Za primer povejmo, da je pri Sircu zaslužilo 1936. leta 7 delavcev in delavk manj kot dinar na uro. Zgodilo se je, da je delavka v Jugobruni zaslužila v 9 dneh 60 dinarjev, pri Eifflerju v 7 dneh 35 dinarjev. Podobnih primerov je bilo vedno več. Delavce so pogosto tudi kaznovali in jim manjšali plače, češ da so pokvarili blago ali da ne pazijo dovolj na kvaliteto in za podobne »prekrške!«

Omenjene mezde in urne postavke so veljale do 11. junija 1936. leta. Po tem datumu so jih nekateri lastniki še znatno znižali. Vendar pa navedeni pregled ne bi bil popoln, če ne dodamo, da so za ta denar morali delavci delati namesto 8 po 9 ali 10 ur na dan, ne da bi imeli plačane nadure. Od denarja, ki so ga dobivali, pa so morali plačevati še socialno zavarovanje — delodajalci so jih zavarovali le za bolezen in nezgodo pri delu neprekinjeno le za 26 tednov —, plačevati so morali prispevke za bednostni fond, samski davek itd. Leta 1936 se je le še 52 odstotkov delavcev obdržalo nad eksistenčnim minimumom.

Posebno pereče je bilo stanovanjsko vprašanje, saj so le redki tovarnarji preskrbeli delavcem stanovanja. Delavci so bili zato prisiljeni pešati na delo iz okoliških krajev ali pa stanovati v bednih, a ne cenjenih podnajemniških stanovanjih.

Delavci se organizirajo

Delavci so svoje pravice skušali uveljaviti prek delavskih zaupnikov in različnih strokovnih organizacij. Tekstilni delavci so bili organizirani v Splošni delavsko strokovni zvezi — rdečih sindikatih, Jugoslovanski strokovni zvezi — belih sindikatih in Narodno strokovni zvezi — plavih sindikatih. Splošna delavsko strokovna zveza

Jugoslavije je bila včlanjena v Strokovni komisiji, ki jo je v letih 1934—1936 vodil komunist Franc Leskošek-Luka.

Pomembno prelomnico v delavskem gibanju je pomenila 4. pokrajinska konferenca Komunistične partije Jugoslavije za Slovenijo, ki je bila leta 1934 v Goričanah. Na tej konferenci je Boris Kidrič v svojem referatu razčistil stališče o vlogi partije v sindikatih. S tem je bila odprta pot partijskemu delovanju med delavskimi množicami v vseh sindikalnih organizacijah. Komunisti so začeli boj za enotnost delavskega razreda in za učinkovito reševanje problemov in potreb delavstva.

Ta nova partijska usmeritev je kmalu pokazala rezultate in vpliv med delavci. V velikih delavskih manifestacijah, kot je bil zlet Svobode leta 1935 v Celju in proslava Zveze metalurških delavcev leta 1936 na Jesenicah, pa tudi prvomajskih proslavah, izletih in drugih zborovanjih v letih 1935 in 1936, se je utrjevala enotnost delavskega razreda. Drugo področje, na katerem se je utrjevala delavska zavest, pa je bila kulturno prosvetna dejavnost, kjer je zelo pomembno vlogo odigral proletarski pisatelj Tone Čufar.

Začetek mezdnih in stankovnih gibanj

Slabe mezde, čedalje dražja hrana in slabi delovni pogoji so delavce v tekstilni industriji že pred veliko tekstilno stavko leta 1936 silili v boje za delodajalci. Tako je bilo v tekstilnih podjetjih že v letih 1934 in 1935 več stankov in mezdnih gibanj. Pomemben uspeh so dosegli delavci v tekstilni tovarni Mautner v Litiji, ko so z mezdnim gibanjem dosegli podpis kolektivne pogodbe. To je bila tudi prva kolektivna pogodba v tekstilni industriji.

Tudi leta 1936 so se mezdna gibanja nadaljevala; v prvi polovici leta 1936 je prišlo do stankov v več tekstilnih tovarnah in delavci v Trzinu so uspeli podpisati kolektivno pogodbo. Januarja 1936 so začeli tudi v Kranju sestavljati osnutek kolektivne pogodbe za tekstilno stroko v Sloveniji. Aprila 1936 so ustanovili centralni tarifni odbor, v katerem so bili tajniki vseh strokovnih organizacij. 11. junija je bil osnutek pripravljen in poslali so ga vsem podjetjem, banški upravi in podružnicam v razpravo. Na banški upravi so osnutek obravnavali že tri dni kasneje. Podjetniki pa so zahtevali, da se najprej sprejme zakon o minimalnih mezdah in tako so zavračevali s podpisom kolektivne pogodbe.

Priprave na stavko

Ker so delavci spoznali, da podjetniki odlašajo s podpisom zanje tako važnega dokumenta, so se delavci začeli pripravljati na stavko. 16. avgusta je bila na Jesenicah proslava 30-letnice Zveze kovinarjev Jugoslavije. Po proslavi so se sestali predstavniki delavcev iz Kranja in jeseniških delavcev in vodilni jeseniški komunisti so jim posredovali izkušnje iz jeseniške stavke leta 1935. Sledil je še sestanek delavcev — komunistov s Francem Leskoškom na Blejski Dobravi in 18. avgusta v Ljubljani. 19. avgusta je bilo v Kranju na Pošti veliko delavsko zborovanje, ki se ga je udeležilo več kot 3000 delavcev in zahtevalo, da se pogodba takoj podpiše, ker bodo sicer začeli s stavko. Po zborovanju pa so se zbrali komunisti in levo usmerjeni zaupniki in sklenili, da se stavka začne 20. avgusta.

Ob 13.50 se je začelo

Naslednji dan, 20. avgusta, je bila tako kot je bilo predvideno, proglašena stavka v Jugočeški, Jugobruni in Inteksu. Še isti dan so začeli stavkati tudi pri Sircu. Delavci so v skladu z navodili zasedli tovarne in postavili straže, v vsaki tovarni pa so ustanovili stavkovni odbor. Ustanovljen je bil tudi medstavkovni odbor, ki ga je vodil komunist Ivan Tominc. Ta odbor je bil v st. l. st. s Francem Leskoškom in je takoj poslal delavce tudi v druga delavska središča, da organizirajo stavko. Že drugi dan so se stavki pridružili delavci pri Hellerju, Božiču in Prahju v Kranju, delavci v Skofje-



Zavarovalnica Sava, Kranj

zavaruje vseh vrst osebnih in premoženjskih zavarovanj.

Informacije pri zavarovalnih zastopnikih na terenu in na sedežu poslovne enote v Kranju, Oldhamska 2. tel. 22-853.



Največja veleblagovnica na Gorenjskem

globus Kranj ima na oddelkih veletrgovskega podjetja Kokra vedno na zalogi veliko izbiro vseh vrst tekstilnih izdelkov, galanterije, plastike, pohištva in športnih rekvizitov.

**Kranj, četrtek, 20. avgusta 1936**

Danes ob 13.45 popoldne je nenadoma izbruhnila stavka. Vsi smo ostali v tovarni, ta večer ni nobeden zatisnil očesa.

Petek, 21. avgusta

Danes zelo resen položaj. Popoldan krožijo avioni nad tovarnami, kjer je stavka. To noč sem spal eno uro.

Sobota, 22. avgusta

Prav lepo vreme, vsi smo zunaj na travniku. Dopoldan je bilo zborovanje. Popoldan je bilo tudi precej veselja in zvečer petja. To noč sem spal med stroji v tkalnici.

Nedelja, 23. avgusta

Danes, v nedeljo, pa je bil deževni dan, vendar je popoldan že posijalo sonce, ob treh smo imeli zborovanje, nato smo plesali kolo na zeleni trati tovarne »Jugočeška«. S ceste naš je opazovalo na stotine ljudi, zvečer ob devetih sem šel spat. Ob treh zjutraj pa sem šel na stražo. Na stražo sem moral vsako drugo noč po tri ure.

Ponedeljek, 24. avgusta

Ta dan je bilo prav lepo vreme, cel dan sem bil na dvorišču tovarne, saj je bilo tako toplo sonce. Ta dan smo dobili brzozjavno sporočilo iz Maribora, ki nas pozdravljajo, ter da so pripravljene iti z nami v borbo, tudi z Jesenic nas pozdravljajo ter nam želijo veliko uspeha.

Kranj, 25. avgusta

Tisoči stavkajočih vztrajamo v borbi. Povsod red in mir. Delavci nismo bili zadovoljni s pogodbo, ki so jo podpisali podjetniki in člani delavskih zapupnikov. Delavski zapupniki so sklicali zborovanje na Stari pošti za zvečer ob 8. uri. Pa na to zborovanje ni šel niti en delavec, zato, ker nihče ni hotel zapustiti tovarne.

Ta dan dopoldne ob 9. uri pa je bilo v vseh tovarnah ponovno delavsko zborovanje, kjer so delavski zapupniki obrazložili, zakaj je prišlo do pogajanj. Obenem tudi od okrajnega načelstva izdano naredbo glede omejitve shodov ter sestankov, pohajanja okrog tovarn in prepovedi zbiranja v gručinah več kot treh oseb, o napovedi stroge policijske ure že ob devetih zvečer.

Kako se bo končala stavka za naše pravice, se še ne ve. Delavci v tovarno ne pustijo nobenega dopisnika katerega koli lista, niti uradnikov ali drugih oseb. Vse tako kaže, da ne bo lahko prišlo do sporazuma med delavci in podjetniki. Včeraj, v ponedeljek, nismo šli na delo kakor je bilo v pogodbi predvideno.

Med stavko igrajo posebno vlogo ženske, ki so zelo razburljive in energične. Delavstvo je dobilo od okrajnega načelstva opomin, da ne sme nihče poškodovati zasebne lastnine tovarnarjev in nobenega odvracati od dela, tudi ne uradnikov, če bi oni to želeli.

Pogajanja se vršijo vsak dan v Ljubljani.

Nedelja, 30. avgusta

Vse te dni smo preživeli v eni sami negotovosti in v pričakovanju naših zahtev, pa ni nobenega uspeha.

Torek, 1. septembra

Ta dan so začeli stavkati še v Mariboru, Trzinu in drugod. Tako stavka trenutno okrog štirinajst tisoč tekstilnih delavcev v Sloveniji.

9. septembra

Jaz sem bil včeraj, osmega septembra, cel dan prost. Sedaj je določeno tako, da je vsak stavkajoči delavec vsak tretji dan prost, in sicer po abecednem redu. Kako težko že pričakujemo naše rešitve, toda še nobenega uspeha, še vedno smo v negotovosti.

13. septembra

Stavka še vedno traja dlje, nič dobrega se nam ne obeta, gospodje vse te dni so poskušali, kako nas bi ven izpeljali, toda mi smo v trdni volji ostali, kakor hrasti v viharju.

Danes so prišli delavski zapupniki iz Maribora in iz Ljubljane, da bi nas iz tovarne spravili, ker pa smo se bali, da nas bi izigrali, smo še vedno v tovarni ostali.

15. septembra

Te dni je zelo sumljivo, da nas ven ne zapodijo, zato vse te dni vsi smo v tovarni ostali in vedno smo na straži stali.

Sreda, 16. septembra

A prišlo je vse drugače, v zgodnjih jutranjih urah so nas napadli policaji in žandarji, najprej so vdrli na dvorišče tovarne »Jugočeška«, nato pa še v ostale tovarne v Kranju, razgnali so nas z žilavkami, pendreki ter s solzilnimi plini. Že ponoči je pripeljal vlak policajev in žandarjev iz Ljubljane, ustavil je za tovarno »Jugočeška«, kjer so čakali trenutka in nas napadli. Bili smo nepravilni na to, vendar neoboroženi se nismo mogli več upirati in so nas razgnali in zelo grdo so nas psovali, niso nas pustili v mesto Kranj, pogajali so nas proti Šmarjetni gori, kjer naj bi se razšli.

Po stavki smo res dosegli osemurni delavnik, drugega pa nič kaj prida. Več delavcev je še brez službe ostalo.

To sem prepisal iz svojega dnevnika, ki sem ga pisal med tekstilno stavko 1936. leta, kjer sem delal v »Jugočeški«.

Jakob Oblak



Delavski zapupniki iz Jugobrunne. V prvi vrsti sedi eden glavnih vodij stavke v Jugobrunni Valentin Nadižovec.

Prilogo ob 40. obletnici stavke tekstilnih in gradbenih delavcev so pripravili novinarji Leopoldina Bogataj, Lea Mencinger, Darinka Sedej, Janez Govekar, Jože Košnjek, Andrej Žalar; fotoreporter Franc Perdan; oglasi in komercialne reportaže Danica Dolenc; montaža in reprofotografija Marjan Ajdovec, Slavko Hain; slike iz stavk so prispevali Gorenjski muzej Kranj in udeleženci stavke.

Izšlo v Glasu, glasilu SZDL za Gorenjsko (leto XXIX, štev. 73), glavni urednik Igor Slavec, odgovorni urednik Albin Učakar. Stavke: GP Gorenjski tisk, Ulica Moše Pijadeja 1, Kranj; montaža in reprofotografija: CP Glas, Ulica Moše Pijadeja 1, Kranj; tisk: Ljudska pravica, Kopitarjeva 2, Ljubljana. — Cena: 2 din. Oproščeno prometnega davka po pristojnem mnenju 421-1/72.



Ivan Tominc iz Rakovice doma, govori na delavskem zboru med stavko v Jugočeški. Vprašanje prehrane je bilo med stavko zelo pomembno: »rdeča« organizacija je na predlog Tominca prispevala za hrano delavcev 15.000 din. »plavi« so na sestanku pri Joštarju v Kranju obljubili 5000 din, predstavniki »belih« pa nič.



Stavkajoči delavci pri Hellerju na Gaštelju pri Kranju.



Delavci tovarne Blumen in Thaler v Škofji Loki ob stavki.



Ob stavki v Bombažni predilnici v Trzinu.